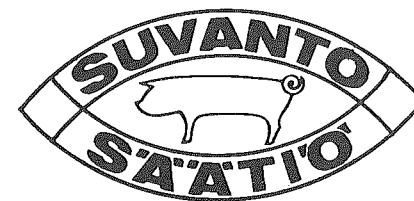

SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 3 1993

TOUKOKUU

Suvanto-Säätiön edustajat Elli Pulakka ja Esko Kallonen laskivat muistokukkaset Aleksanteri Aavan patsaalle Lempäälässä.

TOIMITUKSEN TUOLI

Hyvää kevättä, lämpimiä tuulia vielä näin äitienpäivätunnelmissa!

— — —
Luette nyt vuoden kolmatta pitäjälehteä — seuraava lehti ilmestyy juhannuksen tietämissä. Aineisto siihen pitää toimittaa 25. 5. mennessä.

— — —
Kesän pitäjäjuhla valmistellaan jo Vesilahdessa. Yksipäiväistä Sakkolan juhlaa vietetään sunnuntaina 1. 8. 93.

— — —
Kesän odotuksin, ja hyviä kotiseutueissuja. — MRT

Valtuuskunta koolla Palkinto Purontalle

Suvanto-Säätiön valtuuskunta piti vuotuisen kokouksensa Lempäälässä 27. 3. Valtuuskunnan puheenjohtajana jatkaa Eero Kurikka. Varapuheenjohtajaksi nimettiin Hannu Paukku. Eroa pyytäneen Uuno Pulakan tilalle valittiin Marja-Liisa Mäkelä. Uuno Pulakka halusi erota myös Suvannon Seudun toimituskunnasta, johon hänen tilalleen kutsuttiin Hannu Paukku.

Säätiön tilit käytiin kokouksessa läpi, ja tilinpäätös hyväksyttiin. Tilintarkastajiksi nimettiin edelleen Terttu Nahkola ja Kauko Virolainen, varalle Tuula Laitinen ja Jaakko Valonen.

Suvanto-Säätiö muisti vierein Aaro Viskaria, Martti Karosta ja Eila Aroa.

Yhdennentoista kerran käytiin kilpailua karjalaisista muistoista, tällä kertaa kilpikirjoituksen aiheena Karjalan matkat. Kilpailuun osallistui 420 kertomusta yli tuhannen valokuvan värittäminä. Voittajiksi valittiin valikoima kertomuksia Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran ja Zuli Tarhosen järjestämässä kilpailussa. Aineistosta on julkaistu yleiskatsaus ja sarja kertomuksia Kalevalaseuran vuosikirjassa "Kauas on pitkä matka".

Kolmannella palkinnolla kiitettyjen kirjoittajien joukkoon ylsi jälleen kerran Vesilahdessa asuva sakkolalainen Viljo Purontaa. Hän oli kilpailun vanhimman sukupolven edustaja, ja kuvasi matkaa Sakkolan Petäjärvelle.

Äitienpäivän kuva Luprasta Kuisman talon rapuilla 1933. Äidit lapsineen ovat kuvassa, kirjoittaa vanhan valokuvan lähettäjä Eero Kuisma Hyvinkäältä.

Erilainen äitienpäivä

Talven selkä on taittumassa, kesä tekee tuloaan. On se aika vuodesta, jolloin saamme juhlaa äitejä ja mummoja.

Tuo toukokuun toinen sunnuntai. Kuinka paljon erilaisia mietteitä ja muistoja tuohon päivään mahtuukaan.

Onhan meitä niin erilaisia äitejä, kuin myös äitienpäiviä.

Omalta kohdaltani voimakkaamat muistot nousevat mieleen viime keväästä.

Perheessämme elettiin iloista odotuksen aikaa, nuorimmaisestani, tytärstäni oli tulossa myös äiti.

Niinpä koitti tuo suuri päivä, oli syntynyt ensimmäinen ihana, pieni lapsenlapsi. Suloinen tyttövauva, joka kertaheitolla mullisti koko sisimpäni. Olin tullut mummoksi.

Yhdessä oman äitini kanssa iloitsimme tapahtuneesta.

Hän oli onnellinen pienestä tyttärensä tyttärestä, jota kovasti odotti, ja jonka odotuksen surut ja ilot rukoillen eli kanssamme. Suunnitteli kuvankin ottamista, julkaistavaksi Suvannon Seutuun.

"Olihan meitä nyt tyttöjä neljässä polvessa." Näin hän ylpeästi usein laushti. Voi sitä onnentunnetta!

Vaan oliko se liian suurta kestääkseen? Ei ehtinyt isomummo nähdä pikkuista, ei otettu kuvia, tulikin su-

ruviesti. Äiti, mummo, isomummo oli yllättäen nukkunut pois.

Niin saattelimme hänet haudanlepoon, kun kevät jo huokui suurta juhlaa. Vain viikon päästä oli äitienpäivä.

Katetuin juhlapöydin äidit odottivat lapsiaan, äitejä muistettiin kauniin lausein ja kukin, jotka jälleen nostattivat silmäkulmiin nuo liikuttuksen kyneleet. Oli ilon ja onnen aika. Niin lähdin myös tervehtimään omaa äitiäni, niinkuin tapana oli aina vuosittain.

Mutta nyt olikin juhlapöytänä, jäähyväiskukin koristeltu hautakumpu.

Ne kukat olivat kasteltu kaipausten kyynelillä. Kuin pahaa unta kaikki tapahtunut. Suurta tyhjyyttä tuntien palasin oman perheeni pariin.

Kodissamme, jossa tyttärenikin asui, vietettiin myös äitienpäivää, mutta nyt niin erilaista kuin ennen.

Siellä vallitsi suuri suru ja kaipaus. Äiti ja mummo olikin nyt poissa. Mutta myös ilo ja onni pienestä tuhisevasta lapsesta, lapsenlapsesta.

Näin kulkivat elämän suuret tapahtumat syntymä ja kuolema, käsikädessä rinnakkain, puhutellen voimakkaasti.

Tuo tunteiden ristiriita, joka silloin myllersi sisälläni, on myös kasvattanut hyväksymään luopumisen todel-

lisuuden, iloitsemaan elämän jatkuvuudesta, josta tuo pieni lapsenlapsi todisti joka päivä olemassa olollaan.

Paljon on elämä antanut tuon pienen ihmistaimen kautta, jota kahdeksankuukautta sain seurata vierelläni päivittäin.

Monta murheen hetkeä haihtui, monta kyyneltä kuivui katsellessa tuota kirkasta silmäparia ja seuratesa kehityksen ihmeellistä kulkua.

Vuosi on vierähtänyt, nyt on tyttären pesueineen lentänyt omaan pesänsä. On jälleen koettu luopumisen tuskaa, mutta nyt ei kuitenkaan lopullista.

Olen itse nyt se äiti, mummo, joka katetuin kahvipöydin odottaa lapsiaan pesueineen, ottaa vastaan kukkaset, kortit ja kauniit runot.

Silmäkulmaa salaa pyyhkäisten. On kuin elämän yksi ympyrä olisi sulkeutunut.

Näin se kuitenkin jatkuu, vuodesta toiseen. Kunnes kerran on oma vuoroni antaa taas tilaa seuraavalle sukupolvelle. Tällaista on elämä, sen kulku voi muuttaa suurenkin kaipausten kiitokseksi, siitä mitä on ollut. Oppii kiittämään siitä mitä on.

Äitienpäivän alla kiitollisena äidin muistolle hiljentyen.

Tuula Viikari

Suvanto-Säätiön matkassa Sakkolaan muistomerkkiä vastaanottamaan!

Säätiö järjestää 8.—11. 7. 1993 matkan Kiviniemeen. Matkan ohjelmassa on Sakkolan kirkkomaalle pystytetyn muistomerkin vastaanottajaiset, ja mukaan toivotaankin sakkolalaisilta runsasta osanottoa. Paikkoja on varattuna 160, ja linja-autoja lähtee liikkeelle Mäntästä, Porista, Turusta ja Tampereelta. Lähtö torstaina, perjantapäivänä tilaisuus Sakkolan kirkkomaalla, illalla juhlaillallinen, mikä sisältyy matkan hintaan. Lauantaina mahdollisuus kotikyläkäynteihin, kotiinpaluu sunnuntaina. — Matkan hinta 840,—.

Tiedustelut ja ilmoittautumiset Esko Kallonen 931-676 603 tai Elli Pulakka 931-375 1241.

Tutkintoja

Jari Hietanen väitteli filosofian tohtoriksi 20. 3. 93 Skotlannissa Englannissa. Hänen isovanhempansa olivat Lempi, o.s. Ruuna, Pan-nusaari ja Viljami Ollikainen, Valkjärvi. Jarin vanhemmat ovat Seija, o.s. Ollikainen, ja Kaarlo Hietanen Tampereelta. Suvulta onnentoivotukset.

Veli-Matti Kerminen on suorittanut Helsingin yliopistossa filosofian lisensiaatin tutkinnon, pääaineenaan teoreettinen fysiikka. Kerminen toimii tutkijana Ilmatieteen tutkimuslaitoksessa Helsingissä. Vanhemmat Seija, o.s. Ojala ja Veikko Kerminen. Isän entinen kotipaikka Sakkolan Kelja.

Tili- ja veropäivien yhteydessä luovutettiin KTL-kirjanpitäjän tunnuskirja 117 tutkinnon läpäisseelle. Tutkinnon hyväksyttävästi suorittaneiden lukumäärä on kaikkien aikojen ennätys. Läpäisseiden osuus oli 54 prosenttia kaikista viime lokakuussa KLT-tutkintoon osallistuneista. KLT-kirjanpitäjiä on maassamme tämän jälkeen yhteensä 888.

Yksi tutkinnon hyväksyttävästi suorittaneista oli Annikki Purontaa, Helsinki. Hänen sukunsa on lähtenyt Sakkolasta.

SANANPARSIA

Minä vihaan miehiä kukoosta ruveten, sano entinen akka.

Nöyryys ei oo koskaan liikaa, sano entinen likka, kun kukoolle niias.

Syyvä pittää, vaik' ei tervettä päivää näkis.

Ruoka kelpaa, mutt' työ on ko tervaa.

Aikaa Jumala loi eikä kiiruust virkkant mittää.

Sakkolan pitäjäjuhlat Vesilahdessa

Ensi kesän pitäjäjuhlia vietetään Vesilahdessa. Juhlat ovat yksipäiväiset ja ne osuvat sunnuntaille 1. elokuuta 1993.

Juhlapaikkana on Vesilahden kunnan uusi yläasteen koulu. Vesilahden karjalaisten puheenjohtaja Ritva Koski arvelee, että pitäjän kirkko on tuolloin remontissa, mutta juhla-

malanpalvelus nähtävästi silti pidetään koululla.

Pitäjäjuhlien ohjelma ei vielä ole valmistunut, mutta ohjelma tulee pitämään sisällään runsaasti musiikkia. Sakkolanjuhlien järjestelyistä siis vastaa Vesilahden Karjalaiset ry, seuran kuuluu 41 jäsentä.

Tapaamisiin Vesilahden yläasteella

Itsekseni ajattelin: Jospa hihat riisun? Vielä kerran riimittelen Vesilahden viisun! Enpä uso itsekkää, jot saanko aikaan mittää. Ihmiset vaik jonkinlaisen piissarina pittää. Mutta — tuntuu hiljallensa alkaa sanat ittää.

Tulkaa toki katsomaan: On paljon tehty uutta. Ajatellen tätä aikaa, sekä vastaisuutta. Uusi, uljas, avara on meillä juhlahalli ja muutenkin on petraantunut elämisen malli: Laukon maille laajennettu kuulu hevostalli.

Ensimmäinen elokuuta Sakkolan on juhlaa, jossa juhlakansa ei päivää turhaan tuhltaa. Toivomme: Silloin saapuu tänne paljon väkkee, joka eelleen edistyneen Vesilahden näkkee. Kaikki mukaan! Usuttakaa, ellei muuten käkkee!

Rokassa ei poltettu lie vielä naisten kieli, siksi täällä herkistyypi miehiltäkin mieli. Tulkaa tänne. Täältä saatte ilomuistot mukkaan, jotka vielä päivän päästä puhkeavat kukkaan. Tääl ei pääse hetkeäkään huiskin haiskin hukkaa!

Viljo Purontaa

Kotiseudulle

Nuo kotiseudun muistot ihanat usein kyynelhelmin posket kastavat, mit useammin niistä murheen saan, ne kalliit kuvat kirkastuvat vaan.

Sun muistan polku, polku pienoinen, mi johdit kotijärven rannallen, siellä kiisi venhot valkopurjeineen ja kauniit kuvat piirtyi kalvoon veen.

Sä kotimökki niin pieni harmaa vain mun olet muistoissani armas ain, kun kevät kultaa kummut Karjalan tunnen orpouden tään kylmän mailman.

Hilma Hokkanen

Sakkola-seura jatkaa samoin voimin

Sakkola-seuran vuosikokouksessa helmikuussa ei johtokunnassa tapahtunut muutoksia. Puheenjohtaja Eila Aro p. 90-889407 on entinen, varapuheenjohtaja on Aulis Airto p. 90-668294, sihteeri Meeri Häkkinen p. 8011381, taloudenhoitaja Anni Purontaa p. 5471522.

Johtokunta sai valtuudet ostaa seuran rahoilla 9 Ylläsjärven tunturihotellin osaketta, 2 yksityistä on merkinnyt osakkeen, jäsenkeräyksellä voidaan ostaa lisäksi 4 osaketta!

Kevätretki Sakkolaan tehdään 22—23. 5. 93

Helatorstain jälkeisenä viikonloppuna lähdemme katsomaan ja kuuntelemaan miten ”käki kukkuu siellä ja kevät on”. Pohjaton kaihokin ehkä hellittää!

ENNAKKOTIETOJA tulevasta ohjelmasta: Sauna- ja tarinailta on 8. 7., retki Sakkola-juhlille Vesilahdelle 1. 8., kirkkopyhä 3. 10. ja pikkujoulu 4. 12.

Kiikkueissa sattui kolaus kuului olaus

Eräänä iltana soitin sisarelleni Auneelle ja ilmoitin olevani pulassa. Hänen velvollisuutensa isonasiskona oli auttaa minua.

Hiljaisuus, sitten kuului varovaisesti: ”No?”

”Tekisin Suvannon Seutuun jutun, mutta minulla ei ole yhtään tarinaa varastossa,” kerroin huoleni. ”Muistaisitko jotain erityistä esimerkiksi pääsiäisestä tai äitienpäivästä Haitermaassa?”

”Äitienpäivästä ei tule mieleen, mutta pääsiäisestä muistan,” sisareni ääni innostui.

— Isä laitto liekun koivun oksiin mei lähel Kuisma Antin hakaan. Oi-kei se ol pitkä lautaliekku niin ku pääsiäisen pittää ollaki. Myö omat penskat siel tietyst oltiin... Ketähän muita... Riikosen Veke ol varmast yhten. Veke ol mei Jaakon hyvä ka-

veri. Pojat yllyttiit Helan ja miut siihen keskel lautaa. Kiikuttii nii, et iha oksetti. Ai mitä? Ei tietyst voint lo- pettaa... enne ku käi se kolaus.

”Aha,” ajattelin, ”joku putosi.” — Ol vissii leuto ilma, — Aune muisteli. — Porsas ol tuotu ulos ja- lottelemaa, ettei sil tulis väärät kintut. Se ol kesy ja ketterä possu. Sit liekku pamaht siihe... possu-parka. Se vähä vinkas ja olaht.

”Kuoliko se possu? kysyin huoletuneena.

— Ehä se kuolt. — Aunea nauratti nyt, mutta silloin oli toiset tunteet: — Kylhä meitä hirvitti, jos äit sattui näkemää. Porsas ol hetke aikaa äimän ja läks sit juoksemaa pihhaa. Meilt maleskoilt loppu liekkumine silt päivält.

Hanna Kitunen

Timanttihääpari

Kruunutimanttihääpäivää viettivät Alma, o.s. Karppanen, Riiskasta ja Iivari Kuparinen, kotikylä Petäjäjärvi, 4. 3. 1993 Euran vanhainkodissa. Lähisukua oli juhlistamassa tilaisuutta onnentoivotuksin. Takana siis 65 vuotta yhteistä — monivaiheista elämäntaivalta Sakkolasta — Euraan.

VUOSIA TÄYTTÄ- NEITÄ

50 VUOTTA täytti 9. 4. -93 Dir. Cant. Juha Kuperinen Nastolas-
sa. Hän on syntynyt Jyväskylässä,
vanhemmat Hilka ja Vilho Kuperi-
nen, kotoisin Petäjärveltä.

Juha Kuperinen valmistui kantto-
riksi Sibelius-Akatemiasta -67. Kant-
torina Kotkassa v. -65—67, Keski-
Lahden seurakunnassa v. -69—73 ja
Nastolan kanttorina v. -73.

Juha Kuperinen kuuluu Suomen
Kirkkomusiikki-Liiton johtokuntaan
ja muihin alan yhdistyksiin. Toimin-
nan miehenä, kuuden kuoron "tree-
naaminen" esiintymisineen, kantto-
rin työn ohella, pitää miehen aina
liikkeellä.

Juha Kuperiselta on ilmestynyt
CD-levy, jossa hän esittää suosituin-
ta ohjelmistoaan. 9. 4. -93 Nastolan
kirkossa pidetyssä kirkkokonsertissa
Bachin h-mollimessua kuuntelemaan
oli saapunut yli 1200 henkeä. Konser-
tin johti Juha Kuperinen.

Näin suurimittainen esitys vaati
Kuperiselta vuosien harjoittelun. —
Kolmenkymmenen vuoden "unel-
ma" sai täyttymyksen, totesi Kupa-
rinen konsertin päätyttyä.

60 VUOTTA täytti 20. 4. 93 Ten-
ho Aleks. Loponen. Hän on syn-
tynyt Sakkolan Ojaniemessä, sieltä
juuriltaan temmattu evakkoon Pun-

kalaitumelle. Työ hänet kuitenkin
kuljetti Ruotsiin, missä hän on jo
kolmekymmentä vuotta asunut.
Lämpöiset onnentoivotukset siskoil-
ta ja veljiltä sekä Suomesta että Ruot-
sista.

80 VUOTTA täytti 30. 1. 1993
Lempi Luukkanen, ent. Koiran-
nen, o.s. Nuora.

70 VUOTTA täytti 21. 3. Saima
Pitkänen, o.s. Ruuna, Pannusaar-
elta lähtöisin.

60 VUOTTA täytti 17. 3. 1993 Yr-
jö Mikko Kurikka Pirkkalassa,
hänen entinen kotikylänsä oli Sakko-
lan Luprikkala, missä on käyty usei-
ta vuosia katsomassa kylän meinin-
kiä.

80 VUOTTA täytti 15. 4. 1993 Syl-
vi Ilona Jääskeläinen o.s. Rau-
vala, Pirkkalassa. Hänen kotikylän-
sä oli Sakkolan kirkonkylä.

75 VUOTTA täytti Linda Ruu-
na Tampereella Koukkuniemen Van-
hainkodissa. Hän on syntynyt 21. 2.
1918 Sakkolan Pannusaarella. Synty-
mäpäiviä vietettiin osaston henkilö-
kunnan ja toisten vanhainkodin
asukkaiden kanssa.

85 VUOTTA täytti 23. 1. 1993 Sel-
ma Maria Tuulinen, o.s. Luosta-
rinen, Punkalaitumella. Hän on ol-

lut pitkään mukana maritta-toimin-
nassa ja harrastanut käsitöitä. Hänen
kotikylänsä Sakkolassa oli Ojaniemi.

90 VUOTTA täytti 2. 2. 1993 Pun-
kalaitumella Anna Maria Kermi-
nen, o.s. Hynnä. Hänen kotikylän-
sä Sakkolassa oli Haparainen.

80 VUOTTA täytti 30. 1. 1993 Ai-
no Sylvia Rastas, o.s. Kiiski,
Punkalaitumella. Hyvin ansaittuja
eläkepäiviään Punkalaitumen van-
hainkodissa hyvässä hoidossa viettä-
vä Aino Rastas on kuulunut Punka-
laitumen Karjalaisiin yhdistyksen pe-
rustamiskokouksesta alkaen mm.
johtokunnan jäsenenä, huvitoimi-
kunnan jäsenenä ja ohjelmansuorit-
tajana (lausuntaa, laulua). Laulua
hän harrasti jo kotikylänsä Riiskan
laulukuorossa, viimeksi Punkalaitu-
men kirkkokuorossa. Hän on käynyt
Petäjärven emäntäkoulun. Kuvassa
kultahäitään viettäneet Aino ja Väi-
nö Rastas v. 1985.

70 VUOTTA täytti Aune Annik-
ki Pohjolainen, o.s. Tuokko, 31.
12. 1992 Vihdissä. Hänen kotikylän-
sä oli Riiska.

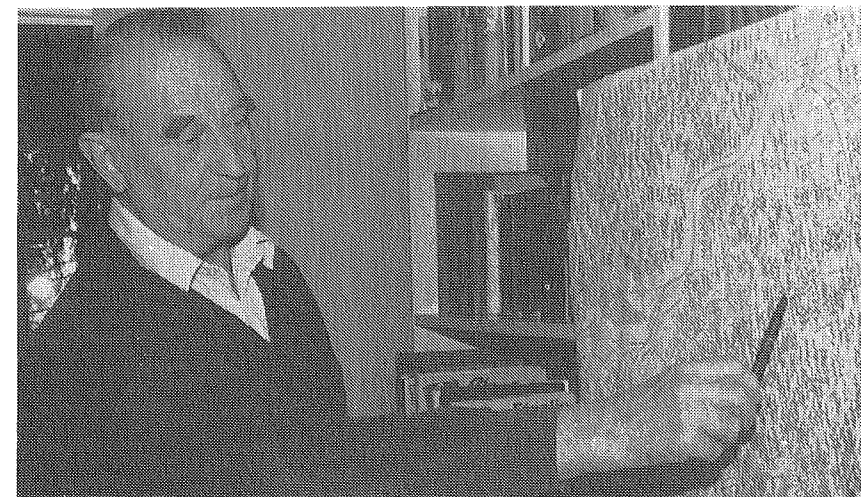
50 VUOTTA täytti 9. 2. 1993 työn-
johtaja Jouni Antero Laulajai-
nen Espoossa. Hän on harrastanut
mm. metsästystä. Hänen äitinsä Tert-
tu, o.s. Kettunen, on viipurilaisia,
isän, Iivari Laulajaisen kotikylä oli
Riiska.

75 VUOTTA täyttää 19. 5. 1993
Anna Helena Veijalainen, o.s.
Saksanen. Entinen kotipaikka Sak-
kolan Riiska, nykyinen Helsinki. An-
na osallistui talvi- ja jatkosotaan
muonitustehtävissä.

85 VUOTTA täyttää 18. 5. 1993
Helena Ruottunen, o.s. Karppa-
nen, Lempäälässä. Entinen kotipaik-
ka Sakkolan Riiska. Helena osallis-
tui talvi- ja jatkosotaan muonitusteh-
tävissä. Eläkepäivinä harrastuksena
käsityöt.

Yrjö Raaska, Suvanto-Säätiön
perustajajäsen ja hallituksen pitkäai-
kainen puheenjohtaja, täytti 13. 4.
80 vuotta.

Raaskaa voinee hyvällä syyllä kut-
sua oikein pitäjäpääliköksi, sillä hä-
nen toimensa sakkolalaisuuden paris-
sa alkoivat jo kunnallisilla luotta-
mustoimilla Sakkolassa. Sakkolan
Petäjärveltä lähtöisin oleva Raaska
oli rintamatoimissa sotien ajan, so-
tilasarvoltaan hän on kapteeni.

Muutettuaan nykyisille asuinsijoil-
leen Vesilahteen, hän sai osakseen lu-
kuisia luottamustoimia myös uude-
sta kotipitäjästään. Vesilahden val-
tuuston puheenjohtajuuden lisäksi
hän on toiminut monen lautakunnan
puheenjohtajana sekä seurakunnalli-
sissa luottamustehtävissä. Yhdistys-

toiminnan puolella Raaska on niini-
kään toiminut aktiivisesti, kärjessä
harrastuksissa ovat kulkeneet reser-
viläistoiminta ja karjalaisuus: hän on
kuulunut Karjalan liiton valtuuskun-
taan, toimi pitkään Tampereen piirin
puheenjohtajana ja myös Vesilahden
Karjalaisten johdossa. Yrjö Raaska
on tunnettu innokkaana suunnistaja-
na ja hiihtäjänä. Viime vuosien ai-
kaaviepä harraste on ollut vanhan
kotipitäjän karttojen piirtäminen.

Vaikka Raaska onkin vähentänyt
luottamustoimiensa määrää, jaksaa
hän yhä jatkaa harrastusrintamalla
sekä työnsäkin parissa. Raaska toi-
mii yhä sähköliikkeensä johdossa.

Merkkipäiviään hän vietti matkoil-
la.

85 VUOTTA täytti 21. 3. 1993 Au-
ra Lahtinen, syntynyt Sakkolan
Kiviniemessä. Juhlapäivää vietettiin
kotona Saarijärvellä lähiomaisten
kanssa. Kuvassa vasemmalta poi-

kamme Pekka ja Heikki, pojanpojat
Ville ja Antti, tyttäremme Ritva, mie-
heni Väinö ja veljeni Eino — sekä tie-
tysti päiväsankari kuvassa keskellä.

Martille vielä onnea

Helmikuussa Tampereella 75-vuotispäiviään juhlinut Martti Karonen sai mieleenpainuvat onnittelut Veljeskuoron naistoimikunnalta puolisoineen:

”Vuorossa sankarina on Karosen Martti Verraton. Lähtöisin Suomen Karjalasta, lapsuutesi kylästä Sakkolasta. Muistot mukana sieltä toiti, niitä unohtaa et koskaan voi. Kuoron johdossa nuijaa pitää, monet, monet ideat ajatuksissa itää. Rokan saappaat hyvin jalkaan istuvat, kun kuo-

ron miehet Tuntematonta esittävät.

Työt kotoisella pellolla aikansa perusturvan toi, humina metsän rauhaisan rakkauttasi isänmaahan soi. Elämän kulkuun kuuluu, unelmia, työtä, uupumusta, myrskyä, tuskaa, iloa ja ahdistusta. Vaan kaikista eniten siihen kuuluu rakkautta, sitä Luojalta saatua suurta lempeyttä. — Niinpä mekin toivomme sulle, hyvän haltijan siunausta kaikelle tulevalle: iloa silmillesi, riemua mielellesi.”

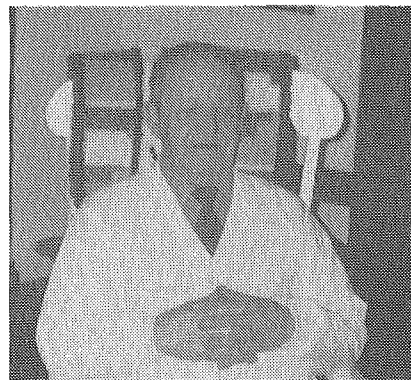
KIITOKSET

parhaat kiitokset muistamisesta, sekä sydämellisistä onnentoivotuksista merkkipäivänäni, lukuisilta ystäviltä, monilta yhdistyksiltä ja yhteisöiltä, sekä sotainvalidi- ja sotaveteraanijärjestöiltä.

MARTTI KARONEN

KUOLLEITA

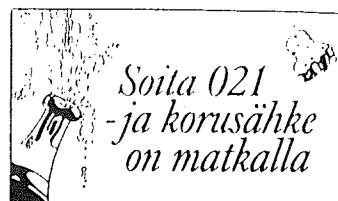
Tyyne Maria Lehtiniemi, o.s. Käppi. Syntynyt 18. 3. 1912 Sakkolan Rökkylässä. Kuoli 26. 2. 1993 kotonaan Rovaniemen Saarenkylässä.

Arvo Kuparinen, syntynyt 31. 12. 1913 Sakkolassa, kuoli 4. 2. 1993 Loimaan aluesairaalaassa. Arvo Kuparinen oli 2/RjP2:ssa palvelut, Ihantalassa haavoittunut, sotaveteraani ja -invalidi. Hänet siunasi 20. 2. 1993 haudan lepoon pastori Veli-Matti Karo Punkalaitumella. Hänen kotikylänsä Sakkolassa oli Lapinlah-ti.

Kerttu Korkka o.s. Meskanen kuoli 3. 4. 1993 Joensuussa, hän oli syntynyt 19. 3. 1915 Sakkolassa. Siunattu 17. 4. -93 Ison Ristin kappelissa Joensuussa. Muistotilaisuus Puutarhan työkeskuksessa.

Santeri Komonen, syntyi 8. 10. 1911 Vuokselassa, kuoli 3. 3. 1993 Hämeenlinnassa.

Paavo Paukku 70 vuotta 29. 3. 1993.

Seitsemänkymmentä vuotta sitten Sakkolan Keljassa syntyi poika pikkuinen Juho Paukun saunassa.

Nimekseen kasteessa hän sai Paavo Simeon, joista nimistä ensimmäinen oman äijän on.

Kauniin Suvantojärven rantamilla poika varttui, kansakoulun kävi Haparaisissa ja ikää karttui.

Parisniekoiksi äijää ja isää sanoivat, kun he lihaa ja maitoa Pietariin ajoivat.

Kun miehet porsaskauppaa tekivät ja rahaa saivat, naisille ja lapsille usein jäivät kotitöiden vaivat.

Paavo-pojalle tuttua oli aamuin hevosen haku haasta, sillä kaupanteon lisäksi elantoa hankittiin maasta.

Kun miehet melkein paljain käsin kävivät Suomea puolustamaan, olisi Paavokin vapaaehtoisena lähtenyt ryssää vastustamaan.

Isä viisaana kielsi mukaan lähtemästä, ehti sota ottaa osansa Paavonkin elämästä.

Malaria viikoiksi sotapojan petiin kaatoi ja sirpale Loimolan suolla jalan raatoi.

Iso naapuri vei pellot, metsät, järvet ja kodit, mutta meille itsenäisyyden ja vapauden Sä sodit.

Piti siirtotila pystyttää ja pellot raivata, aloit omaa perhettä ja kotia Sinäkin kaivata.

Löysit Lauttakylän Osalasta tytön soman, jonka kanssa hankit peltotilkun oman.

Perhe kasvoi, oli maata hankittava lisää, Työtä riitti, illoin kiitettiin Taivaan Isää.

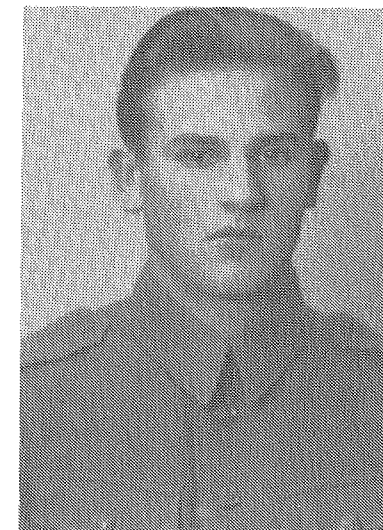
Peltotyöt nuoremmille jäivät, koittivat vapaat eläkepäivät.

Metsätyöt ja rankahommat ovat eläkeläisellekin rakkaat, sairauksista huolimatta sahan ja kirveen reppuun pakkaat.

Miehissä kävimme katsomassa suvun kauniit perintömaat. Kovin olivat muuttuneet pihat, pellot ja hevoshaut.

Karjalan kauniit maisemat muistissa säilyvät aina, vielä tulee naapurillekin aika maksaa ottamansa laina.

H. J. Paukku

Aamuiset ajatukset

*Sileä hiljainen kivi
yritän nähdä syntymäsi saakka
siirrän katseeni kukan terälehtien
sydämeen
yritän ymmärtää:
kiven
kukan
ja tuulen*

*Kuka kertoisi
miksi rakastan elämää?
Kuka sanoisi
mikä on pimeintä maailmassa?
Kuka kuiskaisi mistä tulee valo
näyttämään tietä
rakkauden polulla*

*Pitäisikö minun kaikki tietää?
pitäisikö?*

*Iloitsen siitä kun näen
linnun
kirjoittamassa
aamun taivaalle
näkymättömiä sanoja
Silloin tiedän
että elän.*

Topi Aava

Mennyttä aikaa... I

KANNAKSEN VARTIO

Sakkolan 26 Sk.patteri

V. 1920, jolloin tykistöä alettiin sijoittaa Kannaksen suojeluskuntiin sai Sakkolakin osansa ja oikein "isän kädestä" saikin. Kiviniemeen sijoitettiin nimittäin 2 kpl 6 tuumaisia piirityskanuunoita, joiden piti silloisten suunnitelmien mukaan "tussauttaa" ryssää turpaan, jos se niille maille ilmestyisi. Ryssästä ei niihin aikoihin, enempää kuin nytkään, voitu olla varmoja, sillä se saattoi ylittää rajan, sopimuksista huolimatta, milloin vaan. Vara siis ei ollut aivan aiheetta. Patterin päälliköksi nimitettiin T. Leinonen ja patteriupseeriksi V. Männikkö. Harjoitusammunnat tapahtuivat lohistaan tunnettuun Vuokseen.

V. 1921 vaihdettiin tykit keveämpiin ja vuotta myöhemmin siirrettiin

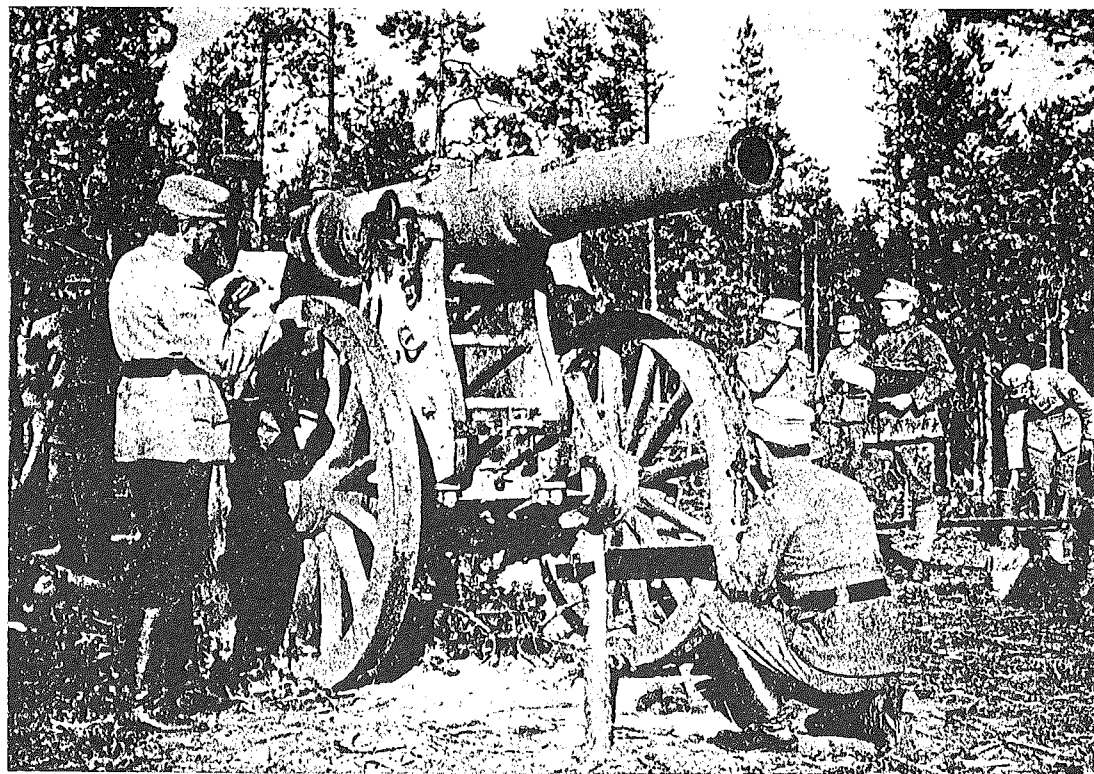
patteri Purpuan kylään. Siirron takia ei entinen päällystö enää voinut hoitaa patteria, joten patterin päälliköksi nimitettiin sk.upseeri V. Viskari ja patteriupseeriksi V. Kekki. Toukokuun 27 p:nä 1923 oli patterilla kovapanosammunta jota seuraamassa oli m.m. ulkomaalaisia sotilasasiamiehiä. Ammunta sujui erinomaisen hyvin ja herätti ihmettelyä ulkomalaisissa, jotka ensikerran näkivät suojeluskunnissa kouluutettujen tykki miesten ampuvan.

Syksyllä, samana vuonna, pidettiin Sakkolan nuorisoseuran talolla koko piiriä käsittävät tykistöpäällystökurssit, joissa 26 patteri toimi jonkinlaisena "isäntäpatterina". Kurssin päätyttyä suoritettiin kovapanosammunta.

Vuotta myöhemmin tapahtui patterissa taas päällikön vaihdos. Patterin päälliköksi nimitettiin vasta sotapalveluksesta vapautunut sk.vääpeli M. Paaso, joka huolella hoiti ja kouluutti patteria syksyyn 1925 saakka, jolloin paikkakunnalta muuton takia erosi toimestaan. Viime kesänä, jolloin piirin vieraiksi kutsutut suojeluskuntajärjestön johtomiehet kävivät m.m. Sakkolassa, suoritettiin kovapanosammunta, johon 26 patteri muitten muassa otti osaa. Patterin päällikkönä toimii nykyään aluepäällikkö Susi.

Vanhoja Kannaksen Vartio -lehden vuosikertoja selaili.

Kuparisen Topi Riiskasta

Sakkolan skn R-jaos.
Nykyisen 26 Sk.patterin edeltäjä.

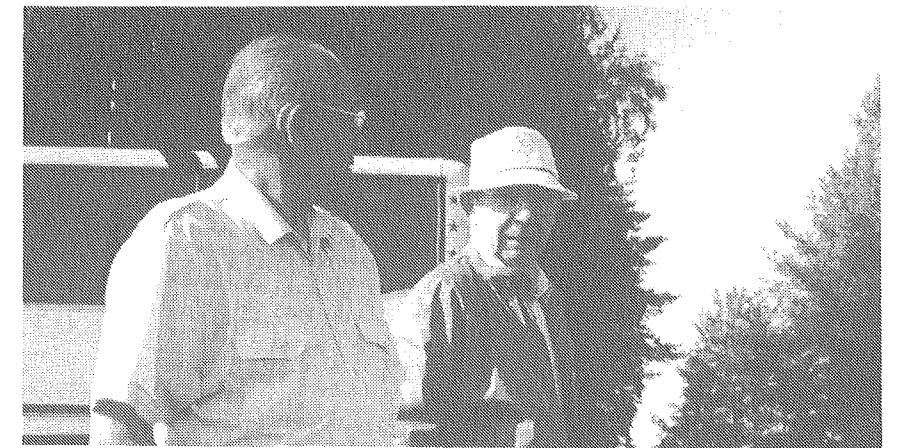
Niilo Vuotilaista muistellessa

Lapsuus ja nuoruus kotikylässä Sakkolan Luprassa. Rikkaat muistot siivittävät niitä aikoja. Retket kotijärvelle ja Lupran jokivarsille. Pallopelit Hiekka-aholla. Kotisi oli 30-luvulla kansakouluna, joten tulit hyvin tuntemaan kaikki kylän lapset jotka lukukauden pyörivät kotisi ympärillä. Myös posti tuli teidän kotiin. Kauniit muistot ovat niiltä ajoilta.

Siunaus ja muistopäiväsi oli talvisodan 53-vuotispäätymisen päivänä 13. 3. 1993. Sen päivän rauha hajotti meidät karjalaiset eripuolille rakasta isänmaata. Lapsuuden ja nuoruuden yhteydet katkesivat. Sinulle alkoi myös suomalaisen sotilaan tehtävät, jota kesti aina v. 1944 vuoden loppuun.

Välillä kotiseudulla Luprassa: Pieni välähdys siltä ajalta. Meillä kotona oli 31. 5. 1942 nuoren vaimoni ja minun tuloseurani, ihmettelen tänään kun kuvasta katson, kuinka paljon Lupran isäntiä ja emäntiä oli palannut kotikylään. Erikoisesti haluan lainata vieraskirjastamme äitisi ja isäsi sanat, siitä käy ilmi missä hengessä sinua kasvatettiin. Isäsi sana: "Sinun turvasi on ikiaikojen Jumala, sinua kannattavat iankaikkiset käsivarret. Hän karkoittaa viholliset sinun tieltäsi, Hän sanoo hävitä. 5. Mo. 33:27. Äidin sana: "Jumala on uskollinen, jääkäämme veren turviin." Tässä raamatun sanan valossa ja uskon hengessä sinä sait lapsuuskodissa kasvaa. Kävit myös henkilökohtaisesti meitä tervehtimässä, 13. 9. 1942 on päiväkirjassa: Kersantti Niilo Vuotila. Yhteytemme eli ja sai uusia muistoja. Isänmaa kutsui meitä sotilastehtäviin. Olen kuullut, että sotilastehtävissä jouduit vaativiin tehtäviin, että jopa 6 kertaa lievästi haavoituit, mutta Jumala pelasti sinut elämälle.

Nuoruusmuistoja virkistämässä: Kesäkuussa viime vuonna saimme yhdessä olla kotikylässämme nuo-

Hotellin pihalla Kiviniemessä kesäkuussa 1992 Niilo Vuotilaisen mukana.

ruuden muistoja verestämässä. Teidän kotinne raunioilla lauloimme suvivirren ja muistelimme nuoruuden aikoja. Kävelimme entisiä kujasia pitkin, Lupran ojalle, Korpalteen kautta aina Lupranjärvelle. Saimme tehdä retken Kirkkomme raunioille, jossa rapuilla lauloimme kiitosvirren, hautausmaalla kävimme etsimässä esivanhempiemme leposijoja. Toisen retken teimme Raudun ja Metsäpirtin kautta Taipaleenjoella, joka oli kuuluisa talvisodan taistelupaikka.

Muistojen ilta jäi puhuttelemaan voimakkaammin. Siinä meitä oli Luprankylän iäkkäitä nuoria keskustelemassa, laulamassa. Sinä Niilo pidit loppurukouksen, siinä taivas kosketti meitä kaikkia.

Minun aikani ovat kaikki sinun kädessäsi. Ps. 31:16.

Viimeinen tapaamisemme ajassa. Niilo pyyteli minua kahtenakin syksynä, Haitermaan, Pannusaaren ja Lupran kylien muistelopäiville. Loka-kuussa Lempäälän seurakuntatalo täyttyi sakkolalaisista. Tapaaminen oli mieluista ja monia matkaystäviäkin tavattiin Isän käteen jätimme tosemme hyvästellessä. Äidin sanaa käyttäen; Jumala on uskollinen, veren turviin. Monia Raamatun sanoja ajattelin Niilo ystävää muistellessa. "Elämä on minulle Kristus ja kuolema on minulle voitto." "Kos-

ka minä elän tekin saatte elää." "Ei yksikään, joka elää ja uskoo minuun ikinä kuole." "Uskon kautta hän kuoltuaankin puhuu."

Jumala oli laskenut tähän halpaan saviastiaan suunnattoman suuren lahjan, synnyinlahjana auttavan ja palvelevan luonteen ja armolahjan uskon Herraan Jeesukseen, joka rakauden kautta näitä lahjoja käytti palveluksen työssä. Saamme kiittää Jumalaa Niilosta ja hänen Jumalalta saamastaan elämän palvelutyöstä. Rukouksen, siunauksen, palvelun työ kantaa hedelmää lapsissa, lastenlapsissa ja ystäväjoukossa Jumalan seurakunnassa. Sinulle Niilon puoliso sanon: "Anna tiesi Herran haltuun ja turvaa häneen, kyllä hän sen tekee." Niilo on perillä, odottaa meitä. Saamme jäädä lunastusveren turviin.

"Veren armosta kiitos valtavin Sit-ten taivaassa riemuin soi. Kuoro uskovain luona Jeesuksen vasta kirkkaammin laulaa voi: Muuta tietä ei ole taivaaseen, Ikivanha vain armon tie. Minut myöskin se kodin autuuteen Kera uskovon Joukon vie."

Sydämellisin terveisin ja kiitollisena kutsusta Niilon hautaus ja muistotilaisuuteen

Eero Kuisma

Jk. Jotain tästä olisi muistoseuroissa Niilo ystävän muistolle puhunut. Herra elää, mekin saamme elää.

Kasvitarhaharrastusta Kiviniemessä

Kiviniemen martat ottivat piiristä oikein neuvojan lapsille jo vuonna 1931—32. Taisi olla ensimmäinen Suomessa. Katselin vanhoja kuvia lapsista kasvitarhatyössä ja tuli mieleen laittaa kuva nähtäväksi — jos joku tunnistaa itsensä vielä oheisesta kuvasta.

En minäkään kaikkia mukanaolijoita enää muista, ja ikävä kyllä moni näistä on jo poistunut elämästä. Mutta kasvitarhatyöhön innostus oli kova, ihmettelen, että poikiakin oli näin paljon mukana.

Kuvassa olemme laittaneet Helvi Kohon kasvimaata kuntoon. Siitä tuli oikein hieno, kun opettajan opastuksella tehtiin. Siitä kasvitarhatyöstä taisi jäädä Helvillekin harrastus, kun

Kiviniemen lapsia kasvitarhatyössä, Helvi Kohon kasvimaata laittamassa.

kesämökillä vieläkin on monenlaiset kasvit ja kukkasat.

Muistaakseni opettajan nimi oli Saimi Latonen. Minun mieleni teki myös saada tällainen kasvimaata. Äiti oli sitä vastaan, hän sanoi ettei siitä tule mitään, kun meidän tontti on ihan hiekkaa — ei siinä kumminkaan kasva mitään.

Me asuimme siinä kilparadan vieressä hiekkaisen mäen päällä, mihin ei saatu edes kaivoa. Vaan vesi piti tuoda Männikön kaivosta mäen alta. Kesällä ämpäreillä ja talvella kelkalla. Mutta tulihan se kasvimaata minullekin. Koirasen Orvokin ja Lempin isä antoi minulle myös palstan heidän tyttöjen kasvimaan vierestä. Heillä oli hyvää peltoa, ja ajatteli kai, että heidänkin tytöt malttavat olla paremmin kitkemässä.

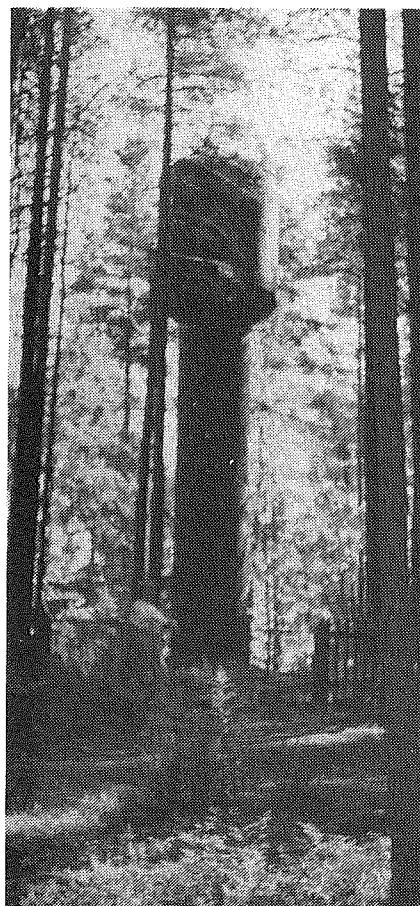
Meillä tytöillä olikin kivaa, kun välillä kävimme Saijan joessa uimassa, ja taas tulimme kasvimaalle töihin. Muistan, että keväällä satoi — ei tarvinnut kastella. Kesä oli sitten kuuma ja rikkaruohot kasvoivat. Mutta kun hoidimme hyvin, niin tulostakin tuli.

Oheessa on myös vesitornin kuva. Se on otettu viime kesän matkalla.

Olisipa äitini elänyt vielä ja nähnyt tämän ihmeen, että Räikkösen mäellä on nyt vesitorni. Edistystä sekin. Mutta koetan muistaa kasvimaakuvaan tyttöjen ja poikien nimet, kaikki entisillä nimillä. Vasemmalta on ensimmäinen Alina Karpanmäki, seuraava on minusta Koirasen Alina, olisiko Koirasen Aili sitten, Kekin Sirkka on siellä takarivissä. Edessä aseman sähköttäjän tyttö Falinin Kirsti, Kotin Reino, Suokkaan Urho, Männikön Olli, seuraavaa en tunne, sitten on Uosukaisen Suoma, minä Räikkösen Ester, Kohon Helvi näkyy vähän liina päässä. Koirasen Veikko, Väätäsen Matti, istumassa Ristimäen Elsa, Koppasen Terttu ja Männikön Lauri. Laurilla on ilmeisesti uusi kello kun viittaa vasemmalla kädellä.

Mutta kuten sanottu, kaikkia en muista, kun näkyvätkin vähän huonosti. Oikein mukava oli kuitenkin muistella niitä aikoja, ja lähetänkin tässä kaikille terveisiä ja toivon, että saamme hyvät ilmat taas Karjalan matkoille. Minunkin matkalleni mahtuu vielä kymmenkunta mukaan 8.—11. 7. 93.

Ester Lopenen
puh. 931-375 0457

Räikkösen mäellä on nyt vesitorni.

Virpomalla hyvää vuotta

Iloinen hälinä täytti Virkki-Käsityömuuseon eteisen palmusunnuntai-lauantaina väen saapuessa perinteisiin virpojaisiin. Emännän puolesta Raita Karpo ja Anja Lehtinen virpoivat jokaisen tulijan somin loruin ja värikkäin virpovitsoin, joihin huomaavaisesti oli liitetty jokaiselle oma virpoloru.

Tilaisuuden avasi Anja Lehtinen, Virkki-Käsityömuuseon perinnetoimikunnan puheenjohtaja. Yhteisesti laulettu Ken on luonut sinitaivaan -virren jälkeen Anja Lehtinen kertoi karjalaisesta virpoperinteestä. Virpoperinteen eroavaisuudetkin tulivat esille. Esim. ortodoksisessa perheessä lapset virpovat ensin kumminsä, sitten vasta muut virvottavat kun taas luterilaisissa kylissä ensimmäisenä virvottiin talon emäntä. Nuorelle emännälle sopi varmaan hyvin toivottaa menestystä seuraavalla lorulla:

Virpoi varpoi vitsat käyvät:
tulevaks vuueks tuoreeks, tiineeks,
heinäajaks saunaa,
kaks lasta kaulaa,
kolmais jälest juoksemaa.

Palmusunnuntain viettoon liittyvä keinuperinne sai muistelmassa oman osuutensa ja yleisönkin kertomaan omista kokemuksistaan keinumäillä. Huimimpiin tyttöihin kuului aikanaan emäntämme Tyyne-Kerttu, joka muisteli joskus keinumunsa poikien mukana aisakeinulla täyden ympyränkin.

Virpojaistarinoista päästyä seurasi ohjelmassa munien litsaamista, johon juhlaväki innolla osallistui — toiset saivat lisää kananmunia, toiset menettivät ainoansakin, mutta hauskaa oli kaikilla! Tämän tradition syntyä kukaan läsnäolleista ei tuntenut, se jäi selvitetäväksi viimeistään seuraaviin virpojaisiin mennessä.

Virpojaisten musiikkiohjelmasta vastasi Raita Karpo, joka lauloi musiikkilehtori Hilpi Leino-Kantolan säestä-

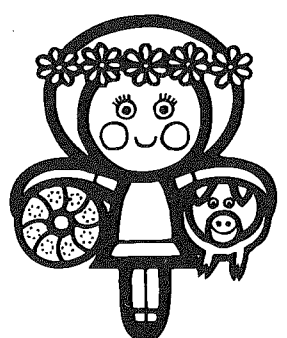
Karjalan Nuoret ry:stä Tömistäjät esiintyvät virpojaisissa.

mänä pääsiäiseen liittyviä lauluja. Karjalan Nuoret -nuorisoseuran pikuiset kansallispukuiset Tömistäjät esittivät pariin otteeseen laululeikkijään. Virpojaiset päättyivät museon alakerrassa kahvitaukioon. Emännän toivomuksesta laulettiin yhteisesti Arvon mekin ansaitsemme; traditio sekin näissä Virkki-Käsityömuuseon

tilaisuuksissa.

Virkki-Käsityömuuseon seuraava kulttuuritapahtuma on lauantaina toukokuun 15. päivänä klo 15 järjestettävä Kevät keikkuen tulevi-tilaisuus, jossa Marja Melinin Tyylikoulu esittelee vuoden 1993 muotia. Näyttelyssä "Hattu kautta aikojen".

Kaija Kauppinen

Uuden ajan
maalaisnäyttely

PIRKANMAA 93

maaseutunäyttely

Ylöjärvellä 17.-20.6.1993

Kolmas kertomus Saajejoen kaloista ja pyyntitavoista

Mieluisa yllätys on ollut naisten kiinnostuminen näistä kalakertomuksistani. Siksi on aihetta jatkaa ainakin tämän pakinan verran.

Minulle on nyt varmistunut se tosia, että myös toutain kuului joen kalalajistoon! Tämä luontaisesti Suomessa lisääntyvistä särkikaloista kookkain kuului vuoksen vesistön asukkaisiin, mutta lajin nousu Saajejokeen oli minulle mieluisa yllätys. Ja lisäksi veden pitävästi varmistunut saanti Saarniaisten kosken alapuolelta.

Joen tärkein saaliskala oli hauki, seuraavina harjus, lahna ja seipi.

Laatokanlohen nousu jokeen on vielä varmistamaton asia. Kiviniemäläiset voinevat asiassa auttaa?

Kun nykyiset uistelijat tai virvelin heittäjät lähtevät kalaan, niin heillä on mukana kilomäärin eri vieheitä. Minulla oli vakaassa käytössä vain kullankäräinen professori-uistin, joka näytti tehoavan kalojen syöntihaluihin paremmin kuin lusikkamallit. Uistimen kulkunopeus oli ratkaiseva ja siksi, jos oli toisia kalamiehiä näkyvissä, oli saalis olematon ja vasta takaisin tullessa pussi täyttyi.

Minulla oli rottinkivapa ja jonkinlainen rullakin käytettävissä sekä vahva siima, mikä kesti heittää kaksikiloisen suoraan rannalle. Kolmekiloisen käski kävellä perästä myötävirtaan! Ja jos hauki irtosi, niin yleensä löytyi 50 metriä alavirran puolelta seuraavana iltana.

On melkein huvittavaa muistella, että syksyn viimeinen hauki aina tappeli itsensä irti — näin eivät kalat loppuneet!?

Vain yksi katiska minulta varastettiin. Mutta se oli omaa tekoa ja iso sekä itse sommittelemalla nielulla va-

rustettu. Niin hyvä tinaus, että oikein vääntäissä ritisi!

Katiskan nielu minulla oli alavirran suuntaan, eikä päin rantaa niin kuin yleensä on tapana toisilla viisaammilla.

Katiskan paikka kesäisin oli viisainta vaihtaa ainakin kerran viikossa, sillä hauki oli paikallinen kala, joten nopeampi oli katiskan etsiä kala kuin kalan katiska!

Ajan oloon viisastuin, että parhain aika oli kokea katiska puolipimeässä — koska siitä näytti olevan etua — sillä ei kukaan ole kateellisempi kuin kalamies.

Yhtä haukea minä moitin Holotin kohdalla kun oli niellyt lohenikon: — Eiks siul joutaval säröt kelpoa!

Rannalta huomasin tasaisessa virrassa ”kököttävän” kalan pää vastavirtaan. Näytti kookkaalta. Heitin uistimen, mutta kala näyttää sivusta veteen katsottuna olevan kauempana ja ylempänä kuin todellisuudessa on. Siima siippasi haukia selkään ja kala painautui jonnekin. Toisella heitolla iski koukkuun ja tuli rannalle. Paimo oli vain runsas kaksi kiloa.

Kerran irtosi mato-ongesta hauki — ensi kerran elämässäni kävi matoonkeen — äkäpäissäni muutin kokonaan Pienelle ojalle, kun syönti tuntui heikolta, mutta kun ”Relo” kävi samoille paikoille, josta olin poistunut, niin hauki syöksyi vasten virtaa ja pyörteinen koski heitti kalan rantakivikkoon. ”Relo” sai saaliiksi yli kolmen kilon haukikalan!

Ryöpän alta nostin katiskaani, en alkuun käsittänyt koko saalistani: Katiskassa oli hauki — veteen katsottuna — jolta puuttui pää, mutta oli kaksi ”purtoa”!...

Kuivalla maalla vasta selvisi ison

haukikalan nielleen toisen, joka sekään ei ollut mikään lirtti, vaan kookaskala!

Eräs mies kertoi nähneensä Pöyvänpäessä joenhaltian, Näkin — joka kampasi hiuksiaan. Kyseessä oli tietysti saarva, joka oli oikea herkkusu, kun taimenta puraisi vain nis-kaan ja hylkäsi rannalle.

Lienee ollut alkukesä 1938, kun Ryöpän kovimmassa virrassa toiselta rannalta vesikko lähti uimaan suoraan minua päin. Lähes kokoisensa matikka poikittain suussaan! Minä hölmistyin ja sohausin vavalla selkään. Emävesikko ärjähteli, mutta syöksyi kiviraunion turviin. Jätti matikan minulle.

Tämä ajatteleman teko harmittaa vieläkin — miksi en jättänyt kalaa pientareelle ja seurannut pois hakua.

Saman eläimen näin myös viikko myöhemmin parisataa metriä ylempänä, mutta vain hetken kun sukelsi koskeen saaliin perään. Sakkolassa yleinen hilleri — meidän horkka — kalasti myös, mutta hilleri oli huomattavan isompi ja pohjakarva vaalea.

Nelijalkaisista uimareista oli kaikkein keljuin piisami, joka tuli jokeen 1920-luvulla: Hävitti vesikasvit ja söi jokihelmisimpukat sukupuuttoon!

Rapurutto hävitti ensimmäisenä rapukannan Vuoksesta koko Suomessa. Kanta voimistui ja ennen talvisotaa rapuja oli suorastaan runsaasti, eikä kelvanneet kuin Valkjärven kasarmin herroille.

Lukemiin syksyllä uusia läksyjä!

Viljo Purontaa

Helmenkalastusta Riiskan maisemissa

Suvantojärveä on paljon keuhuttu runsaista kalansaaliistaan — ja jutut ovat tosia.

Vieläkin näen muistikuvissani ne isot kalat, jotka tulivat pitkäsiiman mukana.

Mutta olipa Riiskassa sellaisia aarteita; joessa oli helmikumuja. Oli kaksi poikaa, jotka harrastivat komustamista: Eino Tatti ja Pekka

Lamppu. Heitä kyläläiset sanoivat komuveljeksiksi.

Kesällä lämpimän veden aikaan he kahlasivat joessa ja jaloillaan tunustelivat, missä olisi komu. Sitten komu vaan varpaanväliin ja ylös. Joku pussi heillä oli matkassa, mihin komut laittoivat.

Rannalla vasta piti tarkastaa, onko helmi sisällä. Oli heitä joskus on-

nistanut niin, että löytyi puhdasvärinen helmi. Puhtaalla helmellä on myyntiarvoa.

Komu oli yleinen nimi, mitä käytettiin helmisimpukoista. Nyt varmaan ne ovat hävinneet Riiskan joesta. Sanovat, että joki on pahainen puro joenuomassa virtaamassa.

E. L.

IS-joukossa syksyllä 1943

Kirjoitan jotakin tuolta ajalta, kun menimme Sakkolaan heti takaisin valtauksen jälkeen. En muista, oliko jotakin vaatimuksia, esimerkiksi ikä tai muuta, kun kerättiin ihmisiä niin sanottuun työporukkaan, mikä lähti Sakkolaan noin yksi viikko valtauksen jälkeen. Meitä Haparaisten kylään menijöitä oli 10 henkilöä, miehiä ja naisia.

Tehtävämme oli korjata kevätiljoja pelloilta. Me asuimme Kaapre Kiiskin talossa ja sieltä käsin kävimme eri puolilla pelloilla leikkaamassa kauroja seipäille. Yöllä pidimme vartiota ulkona, koska saattoi vielä harhailla jälkeennejääneitä venäläisiä sotilaita.

En ehtinyt kauan olla näissä hommissa. Meidät miespuoliset määrättiin perustettuun IS-joukkoihin. Meille annettiin sotasaaliskiväärin — näitä oli kaikkialla — ja käsivarsin nauha, missä luki I.S. Me jouduimme vankeja vartioimaan. Ensin olimme Mikko Pyrkäksen talossa, siellä tuvassa asui 18 vankia. Kyllä aamuisin oli ilmaa uloskin laskea, me vartijat nukuimme kamarissa. Meillä oli niistä yksi vanki niin sanottu luottovanki, Sergei.

On jäänyt mieleen, että hän oli ainoa noista, jolla oli kello ja osasi ajaa

polkupyörällä. Kävimme hautaamassa Suvannon rannalla vedestä nouseita ja rantaan ajautuneita venäläisiä kaatuneita. Noin puoli metriä syvä kuoppa rantahiekkaan ja yksi kaatunut aina siihen. Joskus ne kaivoivat liian lyhykäisen kuopan, kun sattui pitkä mies, mutta kun lapiolla auttoi toveria, niin kyllä se siitä. Useita kymmeniä me näin haudattiin Keljan ja Haparaisten välille sekä Kajavaaaren rannoille.

Kyllä venäläisillä on silloin ollut valiojoukkoja mukana, kun ne yritti tulla Suvannon yli. Useimmilla oli asetakit kauluslaatoin ja kunniamerkkejä rintapielessä. Samoin oli mustat huopatosut ja jokaisella pistin tossun varressa. Nämä hautaamassa olevat vangit muistivat kyllä jokaiselta ensin taskut tarkistaa. Minullakin oli pitkään jotain näin saatua muistoa.

Sitten me jouduimme muuttamaan kunnalliskotiin. Siellä oli enemmän vankeja, en muista lukumäärää. Näitä vankeja me käytimme metsätoissa jossakin Karholassa. Kun parijonossa tuo matka marssittiin aamuin illoin syksyisessä päivässä, niin eipä sitä työn jälkeä paljon tullut.

Ei näiden vankien ruuassakaan kehumista ollut. Oli tuota sotasaaliik-

si saatua mustaa leipää, ainakin josain vaiheessa. Samoin oli isoja pui-sia tynnöreitä, myös sotasaalista, joissa oli suolattuja särkiä. Niiden tuoksu ei ruokahalua nostattanut.

Tupakan tuskaansa he kuivattivat pajun ja lepän lehtiä, joista kiersivät sanomalehteen sätkää.

Me vartijat olimme paljolti 17—18-vuotiaita poikia. Meille oli sanottu, että jos joku vanki yrittää karata, niin hänet saa ampua. Kukahan meistä olisi tuohon pystynyt? En ainakaan minä.

Minä en muista kuulleen mistään silloin, että vangit olisivat käyttäytyneet väkivaltaisesti meitä vartijoita kohtaan.

Me muutama poika, ”fintoukan” kanssa emme olisi voineet isolle vankimäärälle mitään siinä tilanteessa.

Kerran tuotiin propagandatarkoituksessa kaksi Raudussa ammuttua vankia kunnalliskodin pihalle — etä näin käy, jos yrittää karata.

En ehtinyt olla näissäkään hommissa kauan, sillä lokakuun 15. päivä jouduin alokkaaksi Riihimäelle ja sieltä sitten Syvärille, joka on jo eri juttua.

Viljo Pitkänen

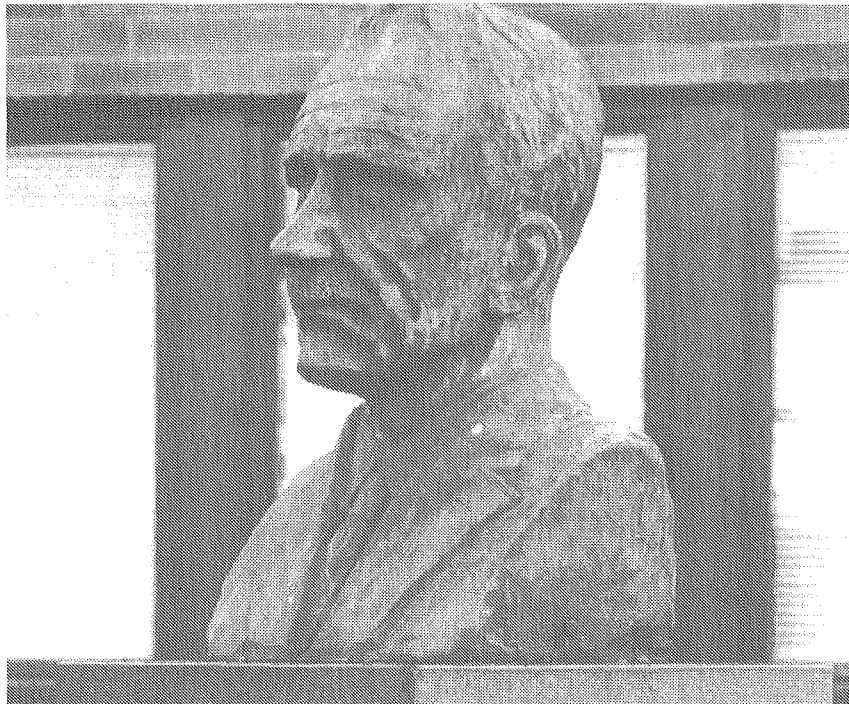
Aleksanteri Aavan syntymästä 110 v.:

Karjalan kansansielun tulkki

Harrastukseni pohjalta joudun nykyään usein vertailemaan kahta ikätoveria toisiinsa, kahta ahkeraa kynäkäyttäjää, hämäläistä Kaarlo Atraa ja karjalaista Aleksanteri Aavaa. Edellinen syntyi Lempäälässä 1879 ja jälkimmäinen Karjalassa, Sakkolan Riiskassa 1883. Näiden, toisistaan mitään tietämättömien, nuoruudessa oltiin myös kovasti menossa Eurooppaan. Leinon veljekset, Kasimir ja Eino, lietsoivat Eurooppa-tulta vuosisatamme alkuvuosina Nykyaikalehdessä. — Toisaalta jokaisella vähänkään nimekkäämmällä tuon ajan taiteilijalla, olipa hän sitten taidemaalari, säveltäjä tai kirjailija, oli ikään kuin velvollisuus, sen ajan hengen vaatima pakko, itse käydä hakemassa suomenkielisestä Kannaksen Karjalasta mahdollisimman paljon visioita omaan tuotantoonsa. Kaarlo Atrallahan oli sponsorinsa avulla loistotilaisuus matkata maalaamaan vieläkin kauemmas, aina Kaukaasian Bakuun saakka. Myöhemmin hän oleskeli pitkiäkin aikoja läntisessä Euroopassa, eniten Italiassa, mutta myös Ranskassa ja Saksassa.

Maalaispoikina molemmat ovat kuvanneet aidosti maaseutuidylliä. (Nuoremman lukijan onkin vain muistettava, että Suomi oli tuolloin Venäjän keisarin maata ja piinallisessa alamaisuussuhteessa.) Kumpikaan, ei Atra eikä sen paremmin Aavakaan, saaneet varallisuussyistä käydä kovinkaan paljon koulua. Atra kävi lyhyen Turun Taidekoulun ja Aava Kansanopiston. Atra oli Kuljun kartanon myllärin ja Aava talonpojan poika. Myöhemmin ei kumpakaan voi rehelliisyyden nimessä sanoa mitenkään varakkaaksi: Molemmat joutuivat todella tekemään paljon hoitaakseen talouttaan.

Atralla on näyttönä tuotannostaan kymmenkunta romaania tai näytel-

mää sekä myöhemmältä kaudeltaan runsaasti grafiikka ja öljyvärimaalauksia, kun taas Aavalta on kansiin kerättyä vain kolme—neljä kirjaa, kolme runokokoelmaa ja yksi varsin laaja romaani. Molemmat kirjoittelivat paljon lehdille ja Atra esiintyi jonkun verran radiossa.

Koska nyt alkukeväästä tuli kulu-neeksi 110 vuotta Aleksanteri Aavan (alk. Santeri Kuparinen) syntymästä ja koska Lempäälän pääkirjaston edessä seisova Aavan patsas taas kerran vaatii oman pikku selostuksensa henkilöstään, keskityn nyt kerto-maan tästä Sakkolan pojasta ja hänen tuotannostaan.

Yksi yhteinen tekijä kuitenkin vielä näille idän ja lännen suomalaistaitelijaille: Molemmat saivat myös julkista tunnustusta, sillä Atra sai Kaarlo Bergbomin palkinnon ja Aleksanteri Aava valtion palkinnon runokoelmastaan ”Musta lintu” vuodelta 1917.

Aava liikkui karjalaismaisemassaan, metsästä ja kalasti. Siinä hän

muistuttaa Johan Ludvig Runebergiä. Se ei ole voinut olla vaikuttamatta hänen runojensa aihevalintaan ja sisältöön. Jo kokoelman ”Vanha maininki” runo-otsikot kertovat totuuden luonnossa kulkijasta ja terävästä aistijasta: Laulu karhusta, Ketunhiihtäjä, Kytän muistelo, Kohtaus metsätiellä, Kotiseutu, Hiihtäjä ja Metsän laulu. Samoin toisessakin kokoelmassa on luonnos osuus päällimmäisenä.

”Mustan linnun” alkurunossa, jonka nimi on yksinkertaisesti Esite, Aava ei yhtään ujostele kehaista vähän itseään runonlaulajana. Kuulkaahan:

— Muut sanasen jos sanovat minä kaksi kaikkahutan, muut kun säihivät säkehen

— kolmea minä kohotan; joutuummin sydän sulavi, mieli miehen helpponevi. Sanaa kaksi jos sanelen.

— Kolme kohta kärkekymässä, säettä kohotan kolme

— kuusi uutta kurkistavi!

runot tulvaten tulevat, höykyellen

hyrskähtävät, telmähtävät, tölmähtävät.

Professori Unto Kupiainen arvosti Aleksanteri Aavan korkealle, kun hän väitti, että ”Aava kuuluu viimeisiin täydellisiin kalevalaisen runomitan taitajiin Eino Leinon ja Otto Mannisen ohella”. Kupiainen perehtyi erittäin huolellisesti Aavan koko tuotantoon. Vanhan mainingin runoon Mietelmä Unto Kupiainen kiinnitti erikoista huomiota:

— Tähti katsoi kaiken yötä, tuikki taivahan tulena, aalto vieri viikon pitkin, tuulen tuiman työntämä

— ilman tuskan tuntemista, harmien havaitsemista!

Iän kaiken ihmislapsi kantoi kaihoista povea elontuulen tuutimana, aavan aukean ajona, kaiken taistelun tajuten, käsittäen kärsimyksen.

Vaan en vaihtaisi eloa, tähtiin tähyvihiin, enkä aaltona ajellen kehtaisi meriä mennä. Elinonnen etsiminen innosti inehmolasta!

Taistellen tapasi onnen, kultakuplan, pienen pirstan. Oksan orjantapurasta, kavista punakukasta. Tuonkin hukkasi, hukutti, niinkuin lapsi laittelunsa.

Sittenkin oli elänyt unelmoinut, uskaltanut!

Sepä tappiot tasoitti ylenti elämän arvon.

Tuosta runosta professori Kupiainen lausui aivan haltioissaan: ”Tämä runo on korkeaa kulttuuria, ei enää kansanlaulua tavanomaisessa mielessä, vaan kylläkin juuri sen herikstyneimmästä kukinnasta kasvanutta!”

Runouden harrastajalla on nykyään se huoli, että ei edes kaikissa kirjastoissa ole hänen etsimiään teoksia, Näin on Aavankin teosten laita. Vammalan Marttilankadultakin, Tyrvään Kirjakaupasta, runoilijan tytär vei viime kesänä viimeiset kappaleet.

Silloin tällöin löytyy aivan sattumaltakin Aavan ennen julkaisemattomia runoja eri lehdistä. Kirjailija Urpo Kari oli tallettanut 1920-luvulla Kansan Kuvalehden lehtileikkeenä runon, joka ei sisälly julkaistuihin

kokoelmiin. Sen nimi on Ken se meiltä kerran lähti. Tämän kirjoittaja taas sai leikkeen vuorostaan Kaarlo Aran taloudenhoitaja Hilja Rantalalta. Taas tangeerasivat taidenimet Aava ja Atra, merkkillisellä tavalla! — Näin kuuluu runoharvinaisuus:

Ken se meiltä kerran lähti / oven paiskaten pakeni? / Se oli minun kesäni.

Ovi soi, narahti portti / kengät kaunon kapsahtivat / ripsahti risut polulla.

Vilahti heleän huivi / hetken helmat hepsahtivat. Niin meni minun kesäni, pakoi kerran paisteheni / illan pitkä, hetken hellä, / meni armas ainiaaksi, / iki-ilmatun iäksi.

Kaipoanko kaunoistani? Meillä on pihalla portit, / yksi tulla, toinen mennä, / meillä on portit potrin puolin, puolin veikehin väräjät. / Tässä ei itkeä ikinä, / kesän ei keralla juosta. / Vaikkapa tapaisi talvi, / henki talon hautoaisi, / kylmättäen, kalmattaen, / purahilla puistuttaen. Kesti ken kesän menennän, / Kesti talvenkin tapailun!

Yllä olleen runon innoittamana kirjailija Urpo Kari myös kirjoitti kesällä 1973 Hyvinkään Sanomissa Aavasta.

”Aavan runokieli on tuoretta ja pakotonta ja runoilijana hän päihittää reippaasti kalevalamittaa käyttäneet ns. maisterikirjailijat. — Ihmisenä hän oli sananmukaisesti kovan onnen poika. Jo aikaisemmin hän joutui menettämään omaisuutensa ja evakkotie tuli hänelle niinikään rasakaaksi. Hän jäi rajan pintaan. Uusi koti oli Saarepitäjän Mikkolannien kylässä, vain kilometrin päässä valtakunnanrajasta. 1956 Aleksanteri Aava haudattiinkin sinne.

Karjalainen jälkipolvi arvosti Aavaa ja hänen tuotantoaan suuresti: Viisi vuotta runoilijan kuoleman jälkeen he pystyttivät Lempäälään 1961 Aavan rintakuvapatsaan, jonka oli muovautunut sakkolalainen kuvanveistäjä Onni Pursiainen. Lisäksi Suvanto-Säätiö asetti toimikunnan suunnittelemaan Aavan julkaisematto-

mien runopainattamista. Puheenjohtaja oli talousneuvos Aleks Kallonen ja muina jäseninä Yrjö Raaska, Viktor Ryyppö, Aimo Kuisma, Helmi Uosukainen, Matti Riikonen, Uuno Pulakka ja Iivari Karpanmäki. Itse koontatyön teki niinikään ”syntyperäinen”, Esteri Pitkänen. Vuonna 1967 ilmestyikin Kangasalan kirjapainon kustantama yli 140-sivuinen runokokoelma. Se sai nimen ”Vuoksen varsilta”. Näytteenä siitä v. 1947 kirjoitetun Säkeitä heimolleni -runon viimeinen säkeistö:

— Missä yksin istunemme ainoista ajattelemme. Missä kaksin kohdannemme, muinaisia muistelemme. Mihin joukoin joutunemme, juhlapitoja pidämme, siellä on heimomme henki, helehiä helkytämme.

Ei meiltä häviä heimo, nimi Karjalan katoa.

Kerron lopuksi myös muutamin sanoin Aavan ainoasta proosateoksesta, romaanista ”Huuhan poika”. Se on tarkka kertomus lahjoitusmaakaudelta 175 vuoden takaa. Runoilija-henki vaikuttaa monin kohdin sen, että suorasanaistenkin tyyli on usein kuin sointuvaa runomittaa. Aavalla on usein poljento, jossa hänellä on kolmekin samaa asiaa kuvaavaa käsitettä peräkkäin. Runollisuus romaanissa ei mitenkään haittaa, päinvastoin! Se on kaunis tarina suomalaisesta sisusta ja oikeudenmukaisuuden tavoittelusta. Oma arvostuksensa sillä oli juuri itsenäisyytensä saavuttaneessa Suomessa. Vasta tänä keväänä sain kirjan käsiini ja nautin todella lukemastani, niin viehättävä ajankuvaus kirja on.

Tarinan alussa eletään varsin leppoisaa aikaa Sakkolassa, niin Huuhtalan talossa kuin muuallakin lähipitäjillä, tosin venäläisruoskan kurimuksessa, jota pääpari joutuu pakolemaan piilopirtissään. Ellei hovinherraa totella, häädetään vaikka pirtistään.

Aava on saanut romaaniinsa tadelista ajan henkeä: susijahti järvenjäällä, ristiäisiä, tietäjänoidan mökillä käynti ruputin eli päivätöiden te-

koa hoviin, hovin tanssiaisia. Suvantojärven äkillistä veden laskua. Orastavaa itsenäisyyttä ja vapauden kaipuuta kirjailija myös panee henkilönä pohdiskelemaan, sata vuotta ennen itsenäistymistä. Hyvä niin, ollaanhan Venäjän välittömän vaikutuspiirin armoilla, Pietarin porteilla melkein...

Aavalla on myös loistavia henkilöitä. Huuhkan talon vanhempi poika, Martti, tarinan sankari tämän morsian, Lilla, kaiken pahuuden vertauskuvana on teoksessa hovin tilanhoitaja Denikin, jota kansa kutsuu Tenikaksi. On rehellisiä talonpoikia, eturiviin nousee Martin suojelija, Kourin isäntä. Mutta on myös se yksi tyyppi, joka löytyy kaikista kansankerroksista: joukon petturi. Huuhkan pojassa se on pikkutalollinen, Häkkyrä, joka on rankkitynnyristä myynyt sielunsa tenikalle vasikointiin! Vaikka naishahmot, Lilla ja Martin äidit kuvataan hyvän esikuvina, teoksen pääosat kirjailija on kyllä varannut raavaalle, suorasekäisille miehille.

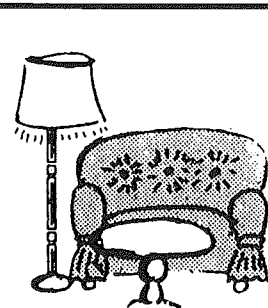
Tässä vastaukseni monen kysymykseen. Kuka oli Aleksanteri Aava?

Jaakko Nurmesniemi

**SAKKOLAN
JUHLAT
ensi kesänä
VESI-
LAHDESSA**

Samppa Viskari vei Falunin MM-kisamatkallaan Ruotsiin, Karlskogaan, Armas Viskarille Vilakkalasta, ensimmäisen koristeuseppä Esa Myllärin koivusta veistämän Sakkolan vaakunan.

Verhoiluliike
AAPRO KIISKI
41490 NIEMISJÄRVI
(941) 845 724
HANKASALMI

IEVALOISTEN

(1780—1854 eläneen Abraham Eevan jälkeläisten)

SUKUKOKOUS

pidetään su 30. 5. 1993 klo 12.00 alkaen Lempäälässä EHTOOKODOSSA (kirkolta 1 km Tampereelle päin, sitten ½ km oikealle Katepalin tietä).

Virallisten vuosikokousasioiden lisäksi tilaisuudessa katsellaan vanhoja valokuvia (ota mukaan!) ja nautitaan ruoasta ja ohjelmasta. Tervetuloa!

Ennakoilmoittautumiset ruokailun järjestämiseksi 15. 5. mennessä Yrjö Länsirinteelle, Helkatie 5, 06150 PORVOO: puh. (915) 669 372.

Sukuneuvosto

Sakkolan sk-komppaniasta

Suvannon Seutu lehdessä n:o 6 — 1992 ollut valokuva Sakkolan Suojeluskuntakomppaniasta toi mieleeni muutamia kuvia talvisodan päivistä. Sk-esikunta oli marraskuussa JP.4 kasarmilla sotilaskodin toisessa kerroksessa, kun minä lähetin 15-vuotiaana liityin Sakkolan Suojeluskuntaan -39. En muista montakaan henkilöä nimeltä, mutta Matti Niippa oli kai päällikkö ja Matti Kuupon nimi on myös säilynyt. Lähteistä muistan Martti Oromaan.

Sodan sytyttyä jouduimme pois kasarmilta ja kaivoimme m.m. teltoille sirpalesuojia Pannusaaren ja Viiksanlahden välisellä kankaalla. Isäni Heikki Karmala, vääpeli JP:4:ssä -39 muisteli, että 6:s rajakomppania yöpyi niissä paikoin kun tulivat Kiviniemen siltojen kautta kosken yli.

Olimme myös Käkisalmissa jossa-kin koulussa majoitettuna jonkin aikaa.

Käkisalmeista jossakin vaiheessa polkupyörillä ajelimme Pyhäjärven pitäjän Konnitsan kylään. Varmaan oli desanttivaara kun jouduimme pystyttämään tukkipuita Kiimajärven Konnitsanlahden jälle helmikuussa -40. Samaan aikaan ”naapuri” pudotti Pyhäjärven jälle laskuvarjoilla desanttipartion ja suksinipuja. Pyhäjärven sk-komppania tuhosi sen partion.

JP:4:n vääpeli Suikkanen antoi meille koulutusta ja suksisulkeista Konnitsan pelloilla ja olimme vartioidessa yöllä etenkin, ettei satu yllätyksiä.

Helmikuussa sattui ikävä tapaturma, kun erään pojan ase laukesi vahingossa asetta puhdistettaessa ja luoti osui kaverin päähän. Haavoittunut kuoli 16. 2. 40 sotasairaalassa.

Rauhan tullessa olimme Kauko!assa ja näkyi hyvin, kun Käkisalmen Waldhofin tehtaan puupinot paloivat maaliskuun yössä.

Ennenkuin lähdimme uutta rajaa kohti, tehtiin pelloille nuotio, jossa voi polttaa sellaiset tavarat, joita ei halunnut kuljettaa repussa, mukana kun hiihtäen lähdettiin ”Suomeen”.

Aluksi oli lunta, mutta sitten alkoi näkyä lunta aina vähemmän ja täytyi luopua suksista ja jatkaa jalkaisin. Monessa paikassa yövyttiin, mutta mieleeni on jäänyt eräs kirkko, olikohan Ilmeen kirkko siellä Punkaharjulla päin, jossa olimme yötä, ja jokainen sai hakea petipaikan mistä parhaiten löytyi.

Hiljattain tapasin erään Sakkolan SK-komppaniassa talvisodan aikana palvelleen miehen, jonka kanssa muistelimme sitä kirkkoyötä. Hän sanoi nukkuneensa urkuparvella. Paljon kului päiviä ennen kuin olimme Pieksämäen seudulla ja sillä koulul-

la, jossa valokuva on otettu yläkerroksen ikkunasta. Minulla on myös sama kuva, mutta siinä lukee että: Sakkolan SK-komppania Niskamäen koululla 24. 4. 1940. Edessä 7 lottaa ja 107 miestä rivissä lottien takana.

Kuvassa on kaksi joukkuetta ja vasemmalla, jos muistan oikein, eturivissä 1 kompp.pääl. 3:s vas. Matti Niippa, 4:s vääp. Suikkanen, 8:s Hakulinen. Toisessa joukkueessa eturivissä oikealta 6:s Martti Oromaa ja allekirjoittaja 7:s. Muita en kuvasta tunne, mutta nimiä muistan: Silvasti — Vartiainen — Lauttamus — Systä — Hynnä — Viskari ym.

Nämä ovat minun muistikuvat siitä reissusta. Minä jouduin Niskamäen koululta Varkauden sotasairaalaan, jossa leikattiin kaulasta. Olikohan lasinsirpale tai mikä kun kaula turposi.

Paljon on jo mennyt pois muistista. Olin yhteydessä Sota-arkistoon Helsinkiin, mutta heillä ei ollut mitään tietoja Sakkolan Sk.komppanian toimista talvisodan aikana. Jos vielä on komppanian poikia hengissä ja muistinne on parempi kuin kirjoittajan, niin ottakaa yhteyttä Suvannon Seutuun ja laittakaa oikaisu taikka uutta tietoa.

Hyvää kevättä

ent.sk.stm. **Ilmari Karmala**
Hahmajärvi, 38460 Mouhijärvi

Vertaa, vaihda. Valitse TSOP.

Toimialueensa ainoa todellinen paikallispankki.

TSOP
TAMPEREEN SEUDUN OSUUSPANKKI

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on nyt saatavana, samoin on vielä runsas varasto kirjaa: Sakkolan kylät tuvasta tupaan. Kirjoja on saatavana: Lempäälän-Viialan Osuuspankki, Lempäälä ja Kulju (Esko Kallonen), Eero Kurikka, Huhtamo puh. (932) 64 506, Uuno Pulakka, Ruovesi puh. (934) 76 021, Anneli Kuisma, Eino Koiranen ja Esteri Lopenen, Lempäälä. Punkalaitumella kirjoja myy Eino Kuisma, puh. (923) 74 346.

Postitilaukset: Elli Pulakka, Lempäälä puh. (931) 751 241. Ainoastaan Elli Pulakka lähettää postilähetyksinä.

Hinnat: Sakkolan historiaa II 70,—, Sakkolan kylät tuvasta tupaan 110,—. Postilähetyksistä lisäksi lähetyskulut. Myyntipisteitä järjestetään lisää ja niistä ilmoitetaan Suvannon Seudussa.

NYT ON TILAISUUS HANKKIA EDULLISESTI LAHJAKIRJOJA!

Kaikki sähköasiat voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI — PUH. (931) 739 541

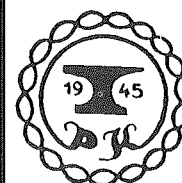
PITO-KALAASI KY

JUHLA- JA MERKKIPÄIVÄPALVELU

AILA JA KATI HEIKKILÄ puh. 433 902

VALMISTAMME JUHLANNE KOTITEKOISIN TUOTTEIN!
JÄRJESTÄMME MYÖS OHJELMAA.

— — —
AILA HEIKKILÄ Saarenkärjenk. 1 B
33300 TAMPERE puh. 433 902

PÄRSSISEN KONEPAJA

35500 KORKEAKOSKI

PUH. (931) 335 8204, iltaisin (931) 335 8435
Autopuh. 949 239 535

**Toimivia metalliovia, ym. rakenteita
Alumiinisia ovia ja ikkunoita**

Putkiliike P Nuora Ky

37560 KULJU

puh. 676 100

TILAA SINÄKIN OMA
SUVANNON SEUTU

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön
kotiseutulehti,
ilmestyy 1993 8 kertaa vuodessa

Tilaushinta
70 mk vuosikerta

Ilmoitushinnat
1 mk, palsta mm

Toimituksen ja konttorin osoite
Rautasema 37550 Moisio
Puhelin (931) 3748 448 iltaisin

Postisiirtotili
TA 359 751

Pankki
TSOP
37500 Lempäälä
Tilinumero 522803-211955.

Vastaava toimittaja
Marjo Ristilä-Toikka

Toimituskunta
Esko Kallonen
Eero Koppanen
Ritva Koski
Juha Kuisma
Hannu Paukku